

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ШКОЛЯРІВ

О.О. Гончаренко, к.т.н, доц. О.О. Супрун, ХНУРЕ, м. Харків

Стрімкі перетворення в сучасному соціумі, пов'язані з інтелектуалізацією праці, швидкою зміною техніки і поширенням високих технологій визначили підвищення вимог до випускника шкіл та коледжів, усвідомлено здійснює професійний вибір з урахуванням реальних потреб суспільства для подальшої позитивної самореалізації в основних сферах життєдіяльності, в тому числі професійної. У зв'язку з цим однією з найважливіших завдань університетів є профорієнтаційна робота зі старшокласниками, орієнтована на створення умов для професійного самовизначення учня при забезпеченні наступності етапів загальної та вищої освіти.

Актуальність дослідження обумовлена наявними запитамі університетів в випускнику, що самовизначився, здатному до самостійного та усвідомленого життєвого вибору, продовження освіти, початку професійної діяльності, та недостатньою теоретичною розробленістю підходів до організації профорієнтаційної роботи зі школярами університетів. Ситуація, що склалася, свідчить про актуалізацію пошуку нових підходів до організації профорієнтаційної роботи зі старшокласником і необхідності вивчення ефективних засобів її здійснення в довузівській підготовці.

Розглянемо актуальні формати профорієнтаційної роботи, які, по-перше, орієнтовані на вирішення проблеми залучення абітурієнтів до ЗВО, по-друге, враховують інтереси учнів та сприяють усвідомленому професійному самовизначенню, по-третє, враховують кон'юнктуру ринку праці. Профорієнтаційна робота університетів з учнями шкіл останніми роками була покликана переважно вирішувати проблеми набору контингенту, у зв'язку з чим почали активно використовуватися інструменти маркетингового комплексу. Профорієнтаційна робота стала витіснятися діяльністю з маркетингу освітніх програм. Системна профорієнтаційна робота повинна допомагати школяру на різних етапах дорослішання орієнтуватися в динамічно змінюваному світі професій, давати можливість співвіднесення власних якостей, інтересів, схильностей до тієї чи іншої професійної сфери.

У рамках університету профорієнтаційна робота може мати рівневий характер і здійснюватися на рівні освітньої програми, кафедри, інституту/факультету, університету. Вітчизняний та зарубіжний досвід свідчить про необхідність збільшення глибини профорієнтаційної роботи, чому сприяє формат «дитячого університету», в рамках якого учні молодшої та середньої школи знайомляться із професійними сферами. Одна з актуальних проблем профорієнтаційної роботи зі школярами - підвищення їх залучення до запропонованих заходів. Залучення і, як наслідок, ефективність профорієнтаційної роботи дозволяє підвищити її практичний характер (тренінги, майстер-класи, професійні проби), використання змагального

компонента (олімпіади, конкурси грантів), застосування ігрових компонентів (елементів гейміфікації) у профорієнтаційних заходах.

Пошук нових форматів профорієнтаційної роботи вузів зі школярами сприяв підвищенню дослідницького інтересу до даного напрямку, аналітики існуючого досвіду і вироблення практичних рекомендацій. Роль провідного суб'єкта профорієнтаційної роботи, поряд з роботодавцями, школами, лягає на університети, які демонструють зацікавленість у підготовці кадрів, актуальних для ринку праці. Роботодавці також виявляють зацікавленість у популяризації представлених професій і професійних сфер. З метою підвищення ефективності профорієнтаційної роботи необхідно досягти узгоджених дій її суб'єктів з метою «формування у школярів готовності здійснювати усвідомлений професійний вибір». Формат профорієнтаційної роботи університетів з учнями школи отримав поширення під назвою «дитячий університет» (Kids University).

Фахівці звертають увагу на потенціал гейміфікації в профорієнтації, що, на їх погляд, «дозволить домогтися максимальної залученості учасників у процес профорієнтації». Ігрові технології створюють спеціальну ігрову (альтернативну) реальність з внутрішніми правилами та законами, у якій учень може відчувати себе спеціалістом. В освітньому процесі вже активно використовують квести, мета-ігри, настільні ігри, але максимальна залученість у рішенні професійних завдань забезпечується у живій дії, що передбачає взаємодія гравців при вирішенні поставлених цілей та завдань.

Робота зі школярами через інтерв'ю-співбесіду, анкетування, профорієнтаційне та психологічне тестування формують консультативно-оцінний блок, що дозволяє оцінити потенціал школяра, його професійні якості. К профорієнтаційній взаємодії «школа – вуз» важливо залучати ключових роботодавців та експертів. Перспективним напрямом профорієнтації є: як онлайн так і офлайн, екскурсії на підприємства та організації (наприклад, відкрий для себе ІТ), базові кафедри, організатором яких виступає університет. Також затребуваною формою профорієнтаційної роботи, орієнтованої на пошук найбільш талановитих та мотивованих абітурієнтів, є інтелектуальні змагання школярів (олімпіади, конкурси проектів, грантів).

Ефективним інструментом передпрофільної підготовки школярів та їх професійного самовизначення виступають професійні проби. Мета передпрофільної підготовки полягає в забезпеченні умов для усвідомленого вибору учням профілю в контексті майбутньої професії, які дозволяють розібратися в різноманітності світу професій при існуючих обмеженнях освітнього процесу в ресурсах і часі. Професійна проба являє собою практико-орієнтований формат профорієнтаційної роботи, який дозволяє змоделювати конкретний вид професійної діяльності, це - «імітація професійної діяльності через знайомство з професією»; це «профвипробування, що моделює елементи конкретного виду професійної діяльності і сприяє свідомому, обґрунтованому

вибору професії». Актуальність професійних проб визначається тим, що вони формують практичну складову профорієнтаційної роботи. Профорієнтаційна робота університетів передбачає гармонійне поєднання традиційних і нових форм роботи зі школярами, які повинні враховувати інтереси особистості в усвідомленому професійному самовизначенні на етапі вступу до вузу, безпосередньо вузу в якісних параметрах абітурієнта, ринку праці. у висококваліфікованих спеціалістах.

Роль головних акторів профорієнтаційної роботи зі школярами слід відводити університету, школі та роботодавцю, які можуть бути об'єднані різними форматами взаємодії (науково-просвітницька лекція, екскурсія, зустріч з керівництвом). Подібна практика дозволяє школярам формувати власні світоглядні погляди і уявлення, що позначають сферу майбутніх професійних інтересів і кар'єрну траєкторію. Важливим аспектом профорієнтаційної роботи зі школярами є її практична орієнтованість, що дає можливість «приміряти» ту чи іншу професійну сферу, роль, тому ефективними вважаються форми профорієнтаційної роботи через майстер-класи та тренінги, формати "студент на один день" або "тест-драйв університету", екскурсії на підприємства. Провідним суб'єктом профорієнтаційної роботи зі школярами виступає університет, який, по-перше, взаємодіє зі школами і учнями з етапів ранньої профорієнтації аж до етапу прийому абітурієнтів до вузу, по-друге, взаємодій. Системну профорієнтаційну роботу в університеті слід реалізовувати на кількох взаємопов'язаних рівнях: рівні університету, факультету, кафедри, окремої освітньої програми.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАВАНТАЖЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО КОНТЕНТУ, НА ПРИКЛАДІ ІНТЕРНЕТ МАГАЗИНУ

д.т.н., проф. С.М. Порошин, В.А. Детінов, НТУ «ХП», Харків

Технологія Ajax реалізована на основі мови програмування JavaScript дозволяє збільшити швидкість завантаження та відображення інтерфейсу користувача і мультимедійного контенту на сторінці. Пришвидшення процесу досягається за допомогою зменшення інформації яку необхідно завантажити з сервера користувачу.

Структурна схема роботи сайту з використанням технології Ajax містить клієнтську та серверну частину. Клієнтська частина – це зміст поточної сторінки та користувальницький інтерфейс. Серверна частина реалізується на сторонньому веб-ресурсі, вона містить реалізацію процесів необхідних для обробки інформації отриманої від користувача та зв'язку з базою даних для надсилання інформації на клієнтську частину для подальшого відображення.

Побудована модель дозволяє побачити схематичне зображення процесів, які виконуються при використанні технології Ajax. Прикладами